

respectul față de legislația în vigoare cu dorința de a oferi acces cât mai larg publicului.

Misiunea bibliotecarilor

Procesul de digitizare este mai mult decât o activitate tehnică – este o misiune culturală. Bibliotecarii implicați în acest proiect contribuie direct la salvarea și transmiterea memoriei juridice pentru generațiile viitoare. La procesul de digitizare au participat bibliotecarii: Lucia Miron și Stela Driga, ajutate de colegii săi Diana Ciornâi, Angela Ababii și Elena Palamarciuc.

Ca bibliotecară implicată în acest proces, simt că particip la o lucrare esențială prin afișarea acestei colecții mai aproape de oameni, indiferent de locul unde se află. Sper ca generațiile viitoare să se bucure de accesul la aceste fonduri electronice și să aprecieze munca depusă pentru a le face disponibile.

Colecția „Carte vechi și rară” a Bibliotecii Publice de Drept poate fi găsită prin accesarea catalogului electronic al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (www.opac.md). Pe canalul de YouTube al Bibliotecii Publice de Drept poate fi vizualizată starea fizică a acestor documente¹.

CZU 008(498.7)(048.83)=135.1

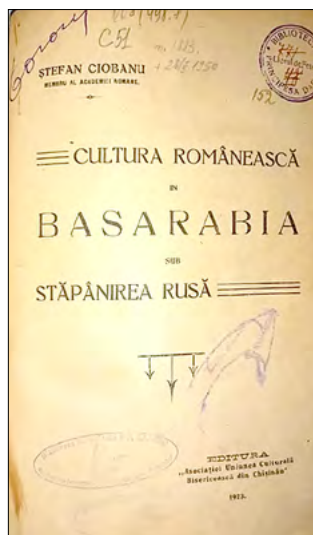
CULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN BASARABIA SUB STĂPÂNIRE RUSĂ DE ȘTEFAN CIOBANU

*Andrei VEREBCEAN,
bibliograf, Secția „Memoria Chișinăului”*

Secția „Memoria Chișinăului” din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” revine cu descrieri de carte rară din colecția instituției noastre. De această dată, vă prezentăm cartea *Cultura românească în Basarabia sub stăpânire rusă* de Ștefan Ciobanu, personalitate notorie a culturii basarabene, autor a numeroase studii și lucrări importante despre demografia Basarabiei și literatura română veche, susținător fervent al introducerii limbii

¹ Partea 1: <https://www.youtube.com/watch?v=7bQ30O9WyHs>;

Partea a 2-a: <https://www.youtube.com/watch?v=akuUdg3RS3Y>.

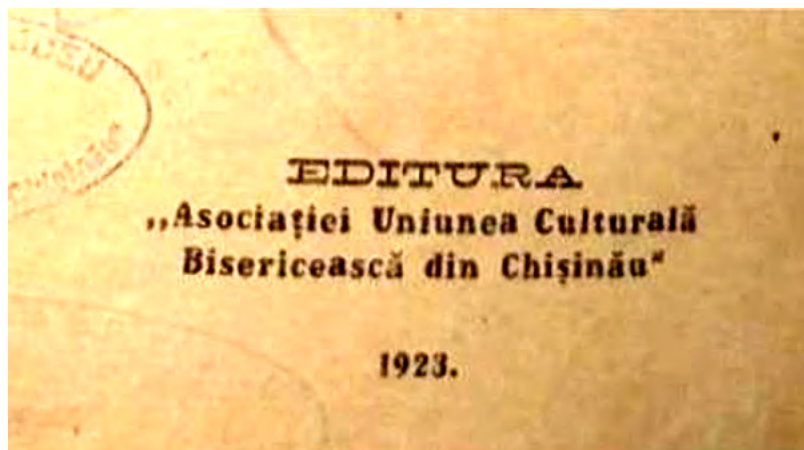
române în școlile din Basarabia, vicepreședinte al Academiei Române între anii 1944-1948.

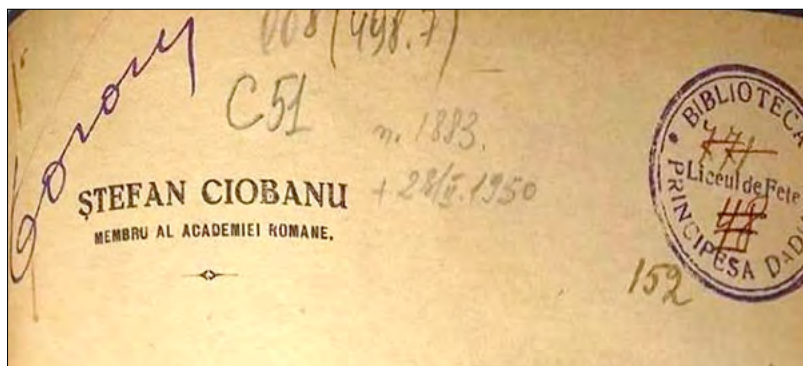
Evoluția culturală a Basarabiei a căpătat un caracter specific după anul 1812, când provincia a fost anexată la Imperiul Rus, astfel începând un proces de omogenizare culturală cu restul imperiului, însoțit de rusificare și încălcarea a tuturor drepturilor populației băștinașe.

Cartea semnată de Ștefan Ciobanu începe cu o analiză a ceea ce era Basarabia din punct de vedere cultural înainte de 1812. Apoi autorul descrie evoluția culturii locale sub stăpânire rusă. Sunt analizate diverse aspecte ale vieții culturale de atunci, cum ar fi: viața religioasă, tipăriturile bisericești, folosirea limbii române în instituțiile bisericești și cele laice ș.a.

Unul dintre cele mai sensibile subiecte abordate de Ștefan Ciobanu este utilizarea limbii române în instituțiile de învățământ. Sunt descrise cărțile didactice apărute în Basarabia: *Bucoavnele*, *Gramatica* lui Ștefan Marghella, *Gramatica* și *Crestomatia* lui Iacob Hîncu, *Abecedarul* și *Gramatica* lui Ioan Doncev etc. În compartimente respective ale cărții se observă pasiunea lui Ștefan Ciobanu pentru profesorat, dar și experiența lui didactică.

De asemenea, Ștefan Ciobanu analizează teatrul românesc în Basarabia sub regimul țarist, trece în revistă personalitățile notorii ale culturii basarabene din epocă și analizează presa basarabeană: *Moldovanul*, *Luminătorul*, *Basarabia*, *Viața Basarabiei*, *Glasul*

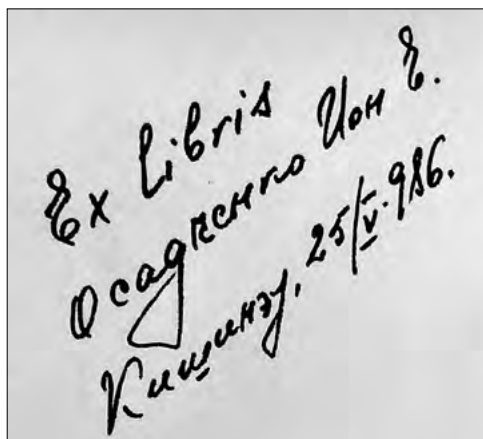
Basarabiei, Cuvânt moldovenesc etc. Autorul nu omite nici modul în care reprezentanții Imperiului Rus priveau Basarabia și studiile rusești despre trecutul și cultura provinciei.

Răsfoind paginile acestei lucrări, observăm respectul și recunoștința lui Ștefan Ciobanu pentru intelectualitatea din Basarabia, care, în ciuda presiunii Imperiului Rus, a făcut tot posibilul pentru a păstra și dezvolta cultura românească.

Cartea a apărut acum aproape o sută de ani, în 1923, la Editura „Asociației Uniunea Culturală Bisericească din Chișinău”.

Volumul are o soartă foarte interesantă și cu totul deosebită. Inițial, cartea a făcut parte din fondurile bibliotecii Liceului de Fete „Principesa Dadiani” din Chișinău, dovadă fiind ștampila bibliotecii respective pe foaia de titlu a cărții.

După lichidarea bibliotecii liceale (în 1940, 1944 sau mai târziu), această carte ajunge în posesia doctorului în filologie Gheorghe Bogaci (n. 1915, Văsileuți, Hotin – d. 1991, Chișinău).

Absolvent al Universității din Iași, istoric literar, cercetător științific la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (1946-1970), conferențiar al Institutului Pedagogic din Irkutsk, Federația Rusă (1971-1980), Gheorghe Bogaci a fost o prezență marcantă în viața culturală din Basarabia postbelică. Autograful său îl găsim, de asemenea, pe foaia de titlu a volumului.

Cel mai probabil, după plecarea lui Gh. Bogaci în Rusia, cartea ajunge în posesia profesorului universitar Ion Osadcenco, dovadă fiind prezența ex libris-ului vestitului pedagog, dar și notițele făcute de el pe foaia de titlu și la sfârșitul cărții.

Ne bucurăm că, după o viață lungă de o sută de ani și atâtea peripeții, acest volum semnat de Ștefan Ciobanu – *Cultura românească în Basarabia sub stăpânire rusă* – a ajuns în posesia Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Cartea va ocupa întotdeauna un loc de onoare pe rafturile bibliotecii noastre.